
PATVIRTINTA

AB "Lietuvos centrinio vertybinių popierių depozitoriumas" valdybos
2007 m. spalio mėn. 19 d.
posėdžio protokolu Nr. 4

AB 'LIETUVOS CENTRINIS VERTYBINIŲ POPIERIŲ DEPOZITORIUMAS' VERTYBINIŲ POPIERIŲ ATSISKAITYMO SISTEMOS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. AB 'Lietuvos centrinis vertybinių popierių depozitoriumas' (toliau - Centrinis depozitoriumas) vertybinių popierių atsiskaitymo sistemos taisyklės (toliau - Taisyklės) nustato vertybinių popierių atsiskaitymo sistemos (toliau - Sistemos) dalyvių priėmimo ir pašalinimo tvarką, Sistemos operatoriaus ir dalyvių teises bei pareigas, Sistemos veikimo pagrindus, operacinės rizikos valdymo priemones, Sistemos paslaugų įkainių nustatymo pagrindus, Nurodymų įtraukimo į Sistemą būdus ir momentą, jų vykdymo tvarką.
2. Taisyklėse vartojamos sąvokos:
 - 2.1. **Apskaitos diena** – bet kuri diena, kurią Sistema vykdo atsiskaitymus pagal gautus Nurodymus, kaip nustatyta Sistemos tvarkaraštyje.
 - 2.2. **Atsiskaitymų diena** - diena S, kai Sistema turi įvykdyti vertybinių popierių ir (arba) lėšų pervedimus (jeigu tokie yra) tarp Sistemų dalyvių bendrųjų vertybinių popierių ir atsiskaitymų sąskaitų. Atsiskaitymų dieną Nurodymuose nustato Sistemos dalyviai bei reguliuojamos rinkos ir/ar daugiašalės prekybos sistemos, o jei tokia nenurodyta, ji nustatoma pagal teisės aktus.
 - 2.3. **Atsiskaitymų judėjimas** – pateiktų Nurodymų pagrindu daromi įrašai Centrinio depozitoriumo duomenų bazėse, kuriuos įvykdžius vertybiniai popieriai pervedami tarp Sistemos dalyvių bendrųjų vertybinių popierių sąskaitų ir (arba) į mokėjimo sistemas pateikiami mokėjimo pavedimai atlikti lėšų pervedimus tarp dalyvių atsiskaitymų sąskaitų, tuo užtikrinant atsiskaitymų vienalaikiškumą. Atsiskaitymų judėjimai formuojami pagal Sistemos dalyvio, Sistemos operatoriaus ar Trečiosios šalies Nurodymus.
 - 2.4. **Atsiskaitymų sąskaitos** - dalyviams ir Sistemos operatoriumi mokėjimo sistemose atidarytos sąskaitos, kuriose apskaitomos Sistemos operatoriaus, dalyvių bei jų klientų lėšos.
 - 2.5. **Bendroji vertybinių popierių sąskaita** - Centriniam depozitoriume Sistemos dalyvio vardu atidaryta vertybinių popierių sąskaita, kurioje Sistemos operatorius teisės aktų nustatyta tvarka atlieka įrašus, ir kurioje įrašytų vertybinių popierių kiekis lygus bendram vertybinių popierių kiekiui Sistemos dalyvio tvarkomose asmeninėse vertybinių popierių sąskaitose, kurių apskaitą vykdo Sistemos dalyvis kaip sąskaitų tvarkytojas teisės aktų nustatyta tvarka. Šių taisyklių prasme bendrosioms vertybinių popierių sąskaitoms yra prilyginamos Centriniam depozitoriume Sistemos dalyviams atidarytos asmeninės ar kitos Sistemos dalyvių vardu atidarytos vertybinių popierių sąskaitos, o taip pat Sistemos dalyvių, kurie yra užsienio valstybėse registruoti sąskaitų

tvarkytojai ir/ar centriniai depozitoriumai, klientų sąskaitos, atidarytos tų Sistemos dalyvių vardu. .

2.6. **Dalyvių saugaus informavimo sritis** (toliau - DSIS) - Centrinio depozitoriumo administruojamo interneto tinklalapio nevieša sritis, skirta tik Sistemos dalyviams, pasirašiusiems šiose Taisyklėse numatytą sutartį su Centrinio depozitoriumu.

2.7. **Elektroninių dokumentų apskaitos sistema LITAS (toliau - EDA LITAS)** Lietuvos banko valdoma sistema, skirta apskaitai standartizuotais elektroniniais dokumentais tarp Sistemos dalyvių ir mokėjimo pavedimus ar vertybinių popierių pervedimus vykdančių sistemų.

2.8. **Mokėjimo sistema** – tai sistema 'LITAS-RLS', 'LITAS-PHA', 'TARGET2 – Lietuvos bankas', kitos TARGET2 komponento sistemos ar bet kuri kita sistema, skirta vykdyti atsiskaitymus lėšomis, ir su kuria sistemos operatorius turi susitarimą dėl lėšų pervedimo.

2.9. **Nurodymai** - Sistemos dalyvio elektronine forma per EDA LITAS ar SWIFT sistemas pateikiami dokumentai, kurių struktūra pagrįsta ISO 15022 arba ISO 20022 standartais, t.y. nurodymai dėl nemokėstinių vertybinių popierių pervedimų, nurodymai dėl mokėstinių vertybinių popierių atsiskaitymų,, kuriais nurodoma atlikti įrašus Sistemos dalyvių bendrosiose vertybinių popierių sąskaitose bei atsiskaitymų sąskaitose. Taisyklių nustatyta prasme Nurodymu taip pat gali būti laikomi ir kiti Sistemos dalyvių pateikti dokumentai kurių pagrindu ir kuriuos Sistemos dalyviams patvirtinus (jei toks patvirtinimas būtinas teisės aktu ar kitų norminių dokumentų numatytais atvejais) Sistemos operatorius atlieka įrašus Sistemos dalyvių bendrosiose vertybinių popierių sąskaitose.

2.10. **Pranešimai** - Sistemos operatoriaus Sistemos dalyviams per EDA LITAS ar SWIFT sistemas pateikiami dokumentai, kurių struktūra pagrįsta ISO 15022 arba ISO 20022 standartais,, arba dokumentai, pateikiami Sistemos dalyviams per Centrinio depozitoriumo administruojamą interneto tinklalapio Dalyvių saugaus informavimo sritį arba rašytine forma, kurių struktūrą nustato Sistemos operatorius ir kurie numatyti Sistemos operatoriaus ir Sistemos dalyvių pasirašomose sutartyse.

2.11. **Sistema** – pagal bendras taisykles ir standartizuotą procedūrą dalyvių susitarimu veikianči duomenų bazių bei procesų valdymo sistema, skirta vertybiniams popieriams registruoti, saugoti, vertybinių popierių įvykiams bei sistemos dalyvių vertybinių popierių atsiskaitymams vykdyti, atliekant vertybinių popierių pervedimo įrašus tarp dalyvių bendrųjų vertybinių popierių sąskaitų ir perduodant susietus su tokiais vertybinių popierių pervedimais mokėjimo pavedimus tolimesniam vykdymui į mokėjimo sistemas. Sistema vykdo realaus ir nustatyto laiko atsiskaitymus už vertybinių popierių sandorius, sudarytus reguliuojamoje rinkoje, daugiašalėje prekybos sistemoje ar už jų ribų, bei nemokėstinius vertybinių popierių pervedimus. Atsiskaitymai vykdomi pagal reguliuojamos rinkos ir/ar daugiašalės prekybos sistemos informacinės sistemos pateiktus prekybos rezultatus, dalyvių bei kitus Trečiosios šalies nurodymus. Sistema užtikrina vienalaikį, galutinį ir neatšaukiamą atsiskaitymą vertybiniais popieriais Sistemoje bei lėšomis mokėjimo sistemose.

2.12. **Sistemos dalyvis** – su Sistemos operatoriumi sudariusi sutartį finansų maklerio įmonė, kredito įstaiga ar kitas juridinis asmuo, kuris savo veikloje vadovaujasi šių Taisyklių bei kitų teisės aktu, reglamentuojančių vertybinių popierių atsiskaitymo sistemas, nuostatomis.

2.13. **Sistemos operatorius** - AB "Lietuvos centrinis vertybinių popierių depozitoriumas", atliekantis Sistemos dalyvių administravimo ir Sistemos valdymo funkcijas pagal šias taisykles bei jo ir Sistemos dalyvių sudarytas sutartis..

-
- 2.14. **Sistemos tvarkaraštis** - Sistemos operatoriaus patvirtintas ir jo interneto tinklalapyje paskelbtas tvarkaraštis, kuriame yra numatytas Sistemos darbo laikas, taip pat Nurodymų priėmimo ir vykdymo kritiniai laikai. Sistemos tvarkaraštis yra suderintas su Mokėjimų sistemų tvarkaraščiais.
- 2.15. **Sugretinimas** - tai Sistemos dalyvių pateiktų Nurodymų informacijos suliginimas. Nurodymai laikomi sugretintais, kai sutampa pateikti Sistemos dalyvių Nurodymų parametrai, kuriuos nustato Sistemos operatorius.
- 2.16. **SWIFT** - tai sistema, teikianti standartizuotų elektroninių pranešimų saugaus apsikeitimo (tarp Sistemos dalyvių ir mokėjimo pavedimus ar vertybinių popierių pervedimus vykdančių sistemų) paslaugą ir prieigos prie sistemos programinę įrangą.
- 2.17. **Vertybiniai popieriai** – nuosavybės ir ne nuosavybės vertybiniai popieriai bei kitos finansinės priemonės, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatyme.
- 2.18. **Trečiosios šalies nurodymai** – tai Nurodymai, kuriuos Sistemai pateikia Sistemos dalyviai - reguliuojamos rinkos, daugiašalės prekybos sistemos ar kiti asmenys, tiesiogiai nedalyvaujantys sandorių, tačiau teisės aktų ar kitų dokumentų pagrindu turintys teisę pateikti Nurodymus Sistemai. Trečiosios šalies nurodymu yra laikomas ir Sistemos operatoriaus nurodymas.
3. Kitos Taisyklių sąvokos vartojamos ta pačia prasme kaip tai nustatyta Atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatyme, Mokėjimų įstatyme, Finansinių priemonių rinkų įstatyme, Finansinių priemonių ir jų apyvartos apskaitos taisyklėse, Mokėjimo sistemos LITAS-RLS veiklos taisyklėse, Mokėjimo sistemos TARGET2 – Lietuvos bankas veiklos taisyklėse ir Sistemos LITAS-PHA veiklos taisyklėse.
 4. Sistema iš jos dalyvių pateiktų Nurodymų formuoja vertybinių popierių atsiskaitymų judėjimus, kuriuos vykdydama pveda vertybinius popierius tarp Sistemos dalyvių bendrųjų vertybinių popierių sąskaitų bei pateikia mokėjimo pavedimus vienai iš mokėjimo sistemų - pervesti lėšas tarp Sistemos dalyvių atsiskaitymų sąskaitų, tuo užtikrindama saugų, galutinį bei neatšaukiamą atsiskaitymą už vertybinių popierių sandorius.
 5. Mokestiniai atsiskaitymai už sandorius vykdomi vadovaujantis atsiskaitymų judėjimų vienalaikiškumo principu, t.y. vertybinių popierių pervedimai tarp Sistemos dalyvių bendrųjų vertybinių popierių sąskaitų Sistemoje ir lėšų pervedimai tarp Sistemos dalyvių atsiskaitymų sąskaitų mokėjimo sistemose vyksta tuo pačiu metu.
 6. Sistemos veikla grindžiama saugumo, veiksmingumo, patvarumo ir atviro dalyvavimo principais.
 7. Taisyklėse reglamentuojamus Nurodymus Sistemos dalyviai pateikia bei Sistemos pranešimus gauna šiose Taisyklėse, mokėjimo sistemų veiklos taisyklėse, atsiskaitymų už sandorius, sudarytus reguliuojamose rinkose ar daugiašalėse prekybos sistemose, taisyklėse bei sutartyse su Sistemos operatoriumi ar kitais norminiais aktais nustatyta tvarka.
 8. Taisyklių teisinis pagrindas yra Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo 68 straipsnio 1 dalies 2 punktą, Lietuvos Respublikos Atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatymo 2 straipsnio 22 dalis, 4, 5, 6, 7 ir 8 straipsniai,.

II. SISTEMOS DALYVIAI

9. Sistemos dalyviais gali būti Atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatyme nurodytos įstaigos. Sistemos dalyviai taip pat privalo būti vienos iš mokėjimo sistemų dalyviais ir turėti ten atsiskaitymų sąskaitą. Sistemos dalyvis, kuris yra mokėjimo sistemos TARGET2 komponento sistemos dalyvis, privalo būti ir SWIFT sistemos nariu.
10. Lietuvos bankas, reguliuojamos rinkos, daugiašalės prekybos sistemos, pagrindinės sutarties šalys ar kitų valstybių centriniai ar tarptautiniai vertybinių popierių depozitoriumai Sistemos dalyviais gali tapti pagal atskirą jų ir Sistemos operatoriaus susitarimą. Šie subjektai neprivalo būti mokėjimo sistemų dalyviais.
11. Įstaigos, norėdamos sudaryti sutartis su Sistemos operatoriumi ir tapti Sistemos dalyviais, pateikia:
 - 11.1. paraišką;
 - 11.2. registravimo pažymėjimo, įstatų (banko statuto ir struktūrinio padalinio nuostatų) su visais galiojančiais pakeitimais ir papildymais, taip pat Vertybinių popierių komisijos išduotos licencijos (su finansų maklerių sąrašu) nuorašus ar banko licencijos, kurioje nėra apribota teisė bankams teikti investicines paslaugas, nuorašą;
 - 11.3. dokumentą, patvirtinantį įstaigos vadovo paskyrimą (išrinkimą), arba jo nuorašą;
 - 11.4. įgaliotų darbuotojų parašų kortelę;
 - 11.5. Sistemos operatoriaus prašymu - papildomus duomenis ir (arba) reikalingus dokumentus;
 - 11.6. sutarties, nurodytos mokėjimo sistemų 'LITAS-RLS' ir/ar 'LITAS'-PHA' veiklos taisyklėse, nuorašą ir/arba pranešimą Sistemai apie turimą dalyvio statusą TARGET2 komponento sistemoje.
 - 11.7. prašymą apsikeisti su Sistema SWIFT raktais, kai dalyvis planuoja naudoti SWIFT'ą pranešimų apsikeitimui su Sistema.
12. Sistemos operatorius, gavęs ir patikrinęs 11.1, 11.2, 11.3, 11.4 ir 11.5 punktuose nurodytus dokumentus, pateikia Lietuvos bankui jo teisės aktuose nustatytą rekomendaciją, kai Sistemos dalyvis siekia tapti mokėjimo sistemų 'LITAS-RLS' ir/ar 'LITAS'-PHA' dalyviu.
13. Prieš 11.6 punkte nurodytų dokumentų gavimą, Sistemos operatorius sudaro sąlygas įstaigai atlikti testavimo procedūras, kaip numatyta mokėjimo sistemų 'LITAS-RLS' ir/arba 'LITAS'-PHA' veiklos taisyklėse.
14. Per 10 dienų nuo visų 11-ame punkte išvardintų dokumentų gavimo Sistemos operatoriaus vadovas priima sprendimą patenkinti įstaigos prašymą arba atsisako jį patenkinti ir apie tai raštu praneša pareiškėjui. Patenkinus prašymą, įstaigai suteikiamas Sistemos dalyvio kodas, kuris yra nurodomas jai pateikiamame rašte, ir įstaiga įregistruojama Sistemos dalyvių registre. Atsisakius patenkinti įstaigos prašymą, jai pateikiamame rašte turi būti išdėstyti atsisakymo motyvai.
15. Sistemos operatoriaus vadovui patenkinus įstaigos prašymą, ir pastarajai gavus tai patvirtinantį raštą, per 10 dienų įstaiga su Sistemos operatoriumi turi sudaryti sutartį (Priedas Nr. 1).
16. Įstaigos Sistemos dalyviais tampa kita darbo dieną po 15 punkte nurodytos sutarties sudarymo.
17. Sistemos dalyvis netenka dalyvio statuso:

-
- 17.1. nutraukęs sutartį;
 - 17.2. pašalinus dalyvį iš Sistemos sutartyje nustatyta tvarka;
 - 17.3. jam netekus dalyvio statuso visose mokėjimo sistemose;
 - 17.4. Sistemos operatoriui priėmus sprendimą nutraukti Sistemos veiklą;
 - 17.5. Sistemos operatoriaus valdybos sprendimu, jei per metus bent du kartus pažeidžia šiose Taisyklėse numatytas nuostatas, ir Sistemos operatoriaus apie tai kiekvieną kartą buvo įspėtas raštu.
18. Nutraukus Sistemos operatoriaus ir Sistemos dalyvio sudarytą sutartį bet kuriuo pagrindu:
- 18.1. šalys privalo įvykdyti viena kitai visus įsipareigojimus, kurie atsirado iki sutarties nutraukimo;
 - 18.2. Sistemos dalyvis sutarties nutraukimo dienos būklei privalo pateikti Sistemos operatoriui jo nustatytą informaciją iš savo tvarkytų asmeninių sąskaitų;
 - 18.3. Sistemos dalyvis privalo vertybinių popierių asmeninių sąskaitų tvarkymą perduoti kitam (kitiems) Sistemos dalyviui (-ams) bei apie tai informuoti Sistemos operatorių.

III. SISTEMOS OPERATORIAUS TEISĖS IR PAREIGOS

19. Sistemos operatorius atsako už saugų ir veiksmingą Sistemos darbą.
20. Sistemos operatorius atlieka vertybinių popierių pervedimus tarp Sistemos dalyvių bendrųjų vertybinių popierių sąskaitų pagal Nurodymus ir Trečiosios šalies nurodymus.
21. Sistemos operatorius duoda nurodymus mokėjimo sistemoms pervesti lėšas tarp Sistemos dalyvių atsiskaitymų sąskaitų bei atlieka vertybinių popierių pervedimus tarp Sistemos dalyvių bendrųjų vertybinių popierių sąskaitų Sistemoje, vadovaudamasis Nurodymais ir Trečiosios šalies nurodymais bei taisyklėmis, reglamentuojančiomis atsiskaitymus už sandorius, sudarytus reguliuojamose rinkose ar daugiašalėse prekybos sistemose, ir kitais teisėtais pagrindais.
22. Sistemos operatorius pateikia Sistemos dalyviams šiose Taisyklėse numatytus pranešimus.
23. Sistemos operatorius, sužinojęs, kad sustabdomos Sistemos dalyvio operacijos ir (ar) pradedamas jo bankroto procesas, turi imtis visų įmanomų priemonių, kad to dalyvio Sistemai pateikiami Nurodymai nebūtų įtraukiami į Sistemą. Toks dalyvis gali pateikti Sistemai tik Nurodymus dėl nemokestinių vertybinių popierių pervedimų, kurių nedraudžia arba kuriuos įpareigoja atlikti teisės aktai.
24. Sistemos operatorius ne vėliau kaip per 2 darbo dienas privalo raštu pranešti Lietuvos bankui apie iš Sistemos dalyvių gautus pranešimus apie jų pavadinimo, buveinės adreso, licenzijos bei kitų rekvizitų pasikeitimus.
25. Sistemos operatorius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas privalo raštu pranešti Lietuvos bankui apie šių Taisyklių pakeitimus, papildymus, su Sistemos dalyviais sudarytų sutarčių pakeitimus.
26. Sistemos operatorius per 3 darbo dienas po sprendimo nutraukti Sistemos veiklą priėmimo turi pranešti apie tai Lietuvos bankui. Sprendimą dėl Sistemos veiklos nutraukimo ar sustabdymo priima Sistemos operatoriaus valdyba.
27. Sistemos operatorius, Lietuvos bankui raštiškai pareikalavus, turi pateikti kitą jo prašomą informaciją apie Sistemos veiklą.

IV. SISTEMOS DALYVIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

28. Sistemos dalyvis privalo laikytis sudarytose sutartyse, šiose Taisyklėse, teisės aktuose ar kituose norminiuose dokumentuose nustatytų sąlygų, reglamentuojančių Nurodymų pateikimą, savalaikį pateiktų pranešimų priėmimą ir apdorojimą, atsiskaitymų judėjimų patvirtinimą, o taip pat privalo laikytis teisės aktų, reglamentuojančių vertybinių popierių bei lėšų ir jų apyvartos apskaitą.
29. Sistemos dalyvis privalo pranešti apie bet kokių duomenų paraiškoje, pateiktoje siekiant tapti Sistemos dalyviu, pasikeitimą, taip pat pakartotinai pateikti Sistemos operatoriui šiose Taisyklėse išvardintus dokumentus, jeigu juose buvo padaryti pakeitimai. Šie duomenys ir dokumentai pateikiami ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo jų pasikeitimo.
30. Sistemos dalyvis nustatytu laiku privalo sukaupti reikiamą kiekį lėšų ir (ar) vertybinių popierių Sistemos operatoriaus nustatytoje sąskaitose, kad laiku būtų įvykdyti atsiskaitymų judėjimai bei privalo nustatytu laiku patvirtinti atsiskaitymų judėjimus (jei toks patvirtinimas būtinas teisės aktų ar kitų norminių dokumentų numatytais atvejais). Už šio įsipareigojimo nevykdymą, Sistemos dalyvis atsako teisės aktų, norminių dokumentų ar sutarties su Sistemos operatoriumi nustatyta tvarka.
31. Teismui pradėjus Sistemos dalyvio bankroto procesą, Sistemos dalyvis apie tai nedelsiant privalo pranešti Sistemos operatoriui. Pranešime dėl bankroto bylos iškėlimo turi būti nurodyta sprendimo priėmimo kalendorinė data ir valanda.
32. Priežiūros institucijoms sustabdžius ar panaikinus Sistemos dalyvio veiklos licenciją, Sistemos dalyvis apie tai nedelsiant privalo raštu pranešti Sistemos operatoriui. Dėl šio įsipareigojimo nevykdymo atsiradusios pasekmės iki minėto pranešimo pateikimo Sistemos operatoriui tenka Sistemos dalyviui.

V. SISTEMOS VEIKIMO PAGRINDAI

33. Sistemos dalyviai apsikeitimą dokumentais su Sistema vykdo per EDA LITAS sistemą, kuri užtikrina Sistemos ir mokėjimo sistemų 'LITAS-RLS' ir 'LITAS-PHA' bei jų dalyvių informacinę sąsają arba per SWIFT sistemą, kuri užtikrina Sistemos ir mokėjimo sistemos 'TARGET2 – Lietuvos bankas' ir TARGET2 komponentų sistemų bei jų dalyvių informacinę sąsają. Dokumentų apsikeitimas tarp sistemų bei jų dalyvių vyksta elektroniniu būdu.
34. Raštiškus Nurodymus Sistemos operatoriui gali pateikti tik buvę tiesioginiai Centrinio depozitoriumo dalyviai emitentai, kurie tokiais Nurodymais perveda savo išleistus vertybinius popierius į Sistemos dalyvio - emitento įgaliojtinio (sąskaitų tvarkytojo – Sistemos dalyvio) apskaitą.
35. Sistemos dalyviai Sistemai pateikiamuose Nurodymuose gali nustatyti jų vykdymo datas ir (arba) laiko parametrus. Sistema, sugretinusi Sistemos dalyvių pateiktus Nurodymus bei suformavusi atsiskaitymo judėjimą, kuriame nurodyta tiksli vykdymo data ir laikas, nustatytu laiku pradeda jį vykdyti. Nepavykus įvykdyti tokių atsiskaitymo judėjimų iki apskaitos dienos pabaigos, jie, priklausomai nuo sandorio tipo, yra nutraukiami arba jų atsiskaitymo laikas perkeliamas į kitą apskaitos dieną. Sistema, sugretinusi Sistemos dalyvių pateiktus Nurodymus bei suformavusi atsiskaitymo judėjimą, kuriame nurodyta vykdymo data, pradeda jį vykdyti nustatytos dienos pradžioje pateikimo eilės tvarka (pagal FIFO principą) ir vykdo iki apskaitos dienos pabaigos.

Sistamai nesugretinus Sistemos dalyvių pateiktų Nurodymų iki juose nurodytos atsiskaitymų pradžios laiko ir (arba) datos, jie yra anuliuojami.

36. Sistemos dalyviai į Sistemą kiekvieną apskaitos dieną gali pateikti šiuos Nurodymus:
 - 36.1. Vertybinių popierių gavimas be apmokėjimo;
 - 36.2. Vertybinių popierių gavimas su apmokėjimu;
 - 36.3. Vertybinių popierių pateikimas be apmokėjimo;
 - 36.4. Vertybinių popierių pateikimas su apmokėjimu;
 - 36.5. Nurodymas pašalinti dokumentus.
 - 36.6. Kitus Sistemos operatoriaus atskiru sprendimu numatytus Nurodymus.
37. Taisyklių 36 punkte nurodytų dokumentų parametrus, kurie yra būtini pateikiant šiuos dokumentus Sistemai apdoroti, bei tokių dokumentų detalią vykdymo tvarką nustato Sistemos operatorius.
38. Nurodymus „Vertybinių popierių gavimas be apmokėjimo“ ir „Vertybinių popierių pateikimas be apmokėjimo“ Sistemos dalyviai naudoja, norėdami pervesti vertybinius popierius tarp jų bendrųjų vertybinių popierių sąskaitų Sistemoje. Sistema, gavusi minėtus Nurodymus, juos sugretina bei suformuoja atsiskaitymų judėjimą, kuris vykdomas nustatyta atsiskaitymų dieną realiu arba nustatytu laiku. Sistemos dalyvis, norėdamas pervesti vertybinius popierius iš vienos jam priklausančios bendrosios vertybinių popierių sąskaitos į kitą, pateikia tik vieną Nurodymą (vienašalį nurodymą), kuris Sistemoje nėra gretinamas.
39. Nurodymus „Vertybinių popierių gavimas su apmokėjimu“ ir „Vertybinių popierių pateikimas su apmokėjimu“ Sistemos dalyviai naudoja, norėdami užtikrinti atsiskaitymų vienalaikiškumą už reguliuojamų rinkų ir/ar už daugiašalių prekybos sistemų ribų sudarytus vertybinių popierių sandorius. Sistema, gavusi minėtus Nurodymus, juos sugretina bei suformuoja atsiskaitymų judėjimą, kuris vykdomas nustatyta atsiskaitymų dieną realiu arba nustatytu laiku, vienu metu pervedant lėšas tarp dalyvių atsiskaitymų sąskaitų vienoje iš mokėjimo sistemų bei Sistemoje pervedant vertybinius popierius tarp Sistemos dalyvių bendrųjų vertybinių popierių sąskaitų. Sistemos operatorius, siekdamas užtikrinti atsiskaitymų vienalaikiškumą, pradėdamas vykdyti atsiskaitymą, blokuoja numatomus pateikti vertybinius popierius jas pateikiančio dalyvio bendrojoje sąskaitoje bei nedelsiant mokėjimo sistemai pateikia nustatyta mokėjimo pavedimą pervesti lėšas tarp atsiskaitymų judėjime nurodytų atsiskaitymo sąskaitų. Sistemos operatorius, sulaukęs pranešimo iš mokėjimo sistemos apie sėkmingą lėšų pervedimą tarp nurodytų atsiskaitymo sąskaitų, nedelsiant vykdo prieš tai blokuotą vertybinių popierių pervedimą tarp atsiskaitymų judėjime nurodytų bendrųjų sąskaitų, tuo užbaigdamas vienalaikį atsiskaitymą.
40. Sistemos operatorius Nurodymų ir Trečiosios šalies Nurodymų pagrindu suformuoja atsiskaitymų judėjimus. Sistemos dalyviams patvirtinus šiuos atsiskaitymų judėjimus (jei toks patvirtinimas būtinas teisės aktų ar kitų norminių dokumentų numatytais atvejais), Sistemos operatorius jų pagrindu vykdo vertybinių popierių pervedimus tarp Sistemos dalyvių bendrųjų vertybinių popierių sąskaitų ir (arba) pateikia atitinkamai mokėjimo sistemai mokėjimo pavedimus dėl lėšų pervedimo tarp dalyvių atsiskaitymų sąskaitų.
41. Sistemos dalyvių Nurodymai bei Trečiosios šalies nurodymai vykdomi pagal Sistemos operatoriaus patvirtintą tvarkaraštį.
42. Atsiskaitymų už sandorius, sudarytus reguliuojamose rinkose ar daugiašalėse prekybos sistemose, detalią tvarką ir procedūras reglamentuoja atskiros atsiskaitymų už sudarytus sandorius tokiose rinkose ar sistemose taisyklės.

-
43. Lėšos vertybinių popierių atsiskaitymams valdomos per mokėjimo sistemose atidarytas atsiskaitymų sąskaitas.
 44. Sistemos operatoriaus atsiskaitymų sąskaitos mokėjimo sistemose yra skirtos dividendų, palūkanų mokėjimams bei lėšų kaupimui.
 45. Sistema įrašais duomenų bazėse fiksuoja Nurodymų priėmimo (gavimo) datą ir laiką, ir šių Nurodymų pagrindu suformuotų atsiskaitymo judėjimų vykdymo pradžios datą ir laiką (neatsaukiamumo momentą) bei įrašų padarymo Sistemos dalyvių bendrosiose vertybinių popierių sąskaitose datą ir laiką.
 46. Sistemos dalyviai pateiktų Nurodymų keisti negali. Nurodymus Sistemos dalyviai gali tik atšaukti - pateikdami 'Pranešimą pašalinti dokumentus'.
 47. Nurodymų neatšaukiamumo momentu yra laikomas momentas, kai Sistema pradeda vykdyti atsiskaitymo judėjimą, suformuotą iš pateiktų Nurodymų. Atsiskaitymo judėjimo vykdymo pradžia laikoma pateikiamų vertybinių popierių blokavimas dalyvio bendroje vertybinių popierių sąskaitoje ir tai prilyginama Nurodymų įtraukimo į Sistemą momentui. Tokie atsiskaitymų judėjimai gali būti neįvykdyti tikrai dėl vertybinių popierių trūkumo dalyvių bendrosiose vertybinių popierių sąskaitose Sistemoje ir (arba) lėšų trūkumo dalyvių atsiskaitymų sąskaitose.
 48. Atsiskaitymai už vertybinių popierių sandorius laikomi įvykusiais, kai padaromi įrašai Sistemos dalyvių bendrosiose vertybinių popierių sąskaitose Sistemoje ir pervedamos lėšos tarp atsiskaitymų sąskaitų mokėjimo sistemose. Nemokestinis vertybinių popierių pervedimas laikomas įvykusi, kai padaromi atitinkami įrašai vertybinius popierius pateikiančio ir gaunančio Sistemos dalyvių bendrosiose vertybinių popierių sąskaitose.
 49. Sistemos operatorius, gavęs pranešimą apie dalyviui iškeltą bankroto bylą ar operacijų sustabdymą, sustabdo visus tokio dalyvio pateiktus Nurodymus, išskyrus tuos, kurių pagrindu suformuoti atsiskaitymų judėjimai Sistemoje jau pradėti vykdyti. Toks dalyvis gali pateikti Sistemai tik Nurodymus dėl nemokestinių vertybinių popierių pervedimų, kurių nedraudžia arba kuriuos įpareigoja atlikti teisės aktai.
 50. Sistemos operatorius gauto raštiško teismo ar kitos įstatymų nustatyta tvarka įgaliotos institucijos sprendimo, kuris susijęs su draudimu Sistemos dalyviui disponuoti lėšomis ir (ar) vertybiniais popieriais, pagrindu sustabdo pastarojo dalyvio pateiktų ir neįvykdytų Nurodymų tolesnį vykdymą.

VI. SISTEMOS OPERACINĖS RIZIKOS VALDYMO PRIEMONĖS IR VEIKLOS TĘSTINUMO PLANAS

51. Sistemos operatorius užtikrina, kad, vykdant Sistemos dalyvių pateiktus Nurodymus, vertybiniai popieriai būtų laiku pervesti iš vieno Sistemos dalyvio bendrosios vertybinių popierių sąskaitos į kito Sistemos dalyvio bendrąją vertybinių popierių sąskaitą, ir laiku būtų pateikti mokėjimo pavedimai mokėjimo sistemoms.
52. Sistemos operatorius numato tokias Sistemos rizikos valdymo priemones, kaip vertybinių popierių trūkumų atskleidimo ir perspėjimo sistema, aiškiai nustatytas procedūras, užtikrinčias savalaikį pateiktų Nurodymų priėmimą ir vykdymą. Sistemos operatorius neteikia kreditų Sistemos dalyviams jų galimiems vertybinių popierių ir lėšų trūkumams pašalinti.

-
53. Sistemos operatorius nevykdo Sistemos dalyvio pateiktų Nurodymų, dėl kurių Sistemos dalyvio bendroje vertybinių popierių sąskaitoje būtų vertybinių popierių trūkumas.
 54. Sistemos dalyviai savo veikloje privalo įdiegti ir valdyti kredito ir likvidumo rizikos valdymo priemones, atsižvelgdami į teisės aktų reikalavimus, veiklos ypatybes bei klientų investicijų saugumą.
 55. Sistemos operatorius, siekdamas, kad išleistų į apyvartą kiekvienos emisijos vertybinių popierių skaičius atitiktų faktiškai cirkuliuojančių šių vertybinių popierių skaičių, užtikrina balansą tarp atitinkamos emisijos vertybinių popierių skaičiaus emisijos registracijos sąskaitoje ir bendro tos pačios emisijos vertybinių popierių skaičiaus Sistemos dalyvių bendrosiose vertybinių popierių sąskaitose.
 56. Sistemos operatorius užtikrina techninės ir programinės įrangos bei organizacinių priemonių visumą, kuri sudaro sąlygas priimti Sistemos dalyvių Nurodymus, vykdyti atsiskaitymų judėjimus bei pateikti kitus dokumentus, sutrikus Sistemos techninei ir programinei įrangai.
 57. Sistemos operatorius įdiegia technines priemones siekdamas išvengti galimų grėsmių. Šios priemonės atsiskaitymo sistemos komponentes ir įrangą apsaugo nuo nenumatytų atvejų (t.y. stichinių nelaimių, fizinio poveikio patalpoms ir įrangai, neteisėto priėjimo prie duomenų ar įrengimų ir k.t.). Sistemos operatorius nustato informacinių technologijų bei apskaitą ir atsiskaitymus vykdančių darbuotojų veiklos procedūras bei jų veiksmus nenumatytais atvejais. Sistemos operatorius privalo imtis techninių ir organizacinių veiksmų, kad Sistema ir jos komponentės būtų apsaugotos nuo ryšių sutrikimų, piktavališkų veiksmų ir personalo klaidų.
 58. Nenumatytais atvejais Sistemos aptarnavimui bei duomenų archyvų saugojimui už pagrindinio Sistemos operatoriaus pastato ribų yra eksploatuojama rezervinė techninė ir programinė įranga bei darbo vietos. Darbo procesai ir atsiskaitymų aptarnavimas iš rezervinių patalpų stichinių nelaimių atveju turi būti pradėtas ne vėliau kaip po dviejų valandų.
 59. Nenumatytais atvejais Sistemos operatorius priima sprendimus dėl Sistemos darbo, operacinės rizikos valdymo ir veiklos tęstinumo. Tokie Sistemos operatoriaus sprendimai yra privalomi Sistemos dalyviams.
 60. Siekiant užtikrinti Sistemos tinkamą eksploatavimą ir nepertraukiamą darbą, naudojamos Sistemos eksploatacijai kompiuterinės įrangos resursai vidutiniškai per mėnesį (apskaitos dienomis) negali viršyti 50% tokios kompiuterinės įrangos pajėgumo. Viršijus nustatytą ribą 15%, Sistemos operatorius privalo išplėsti naudojamos įrangos resursus.
 61. Sistemos operatorius nustatytais terminais vykdo atsarginį duomenų kopijavimą į kompiuterines duomenų laikmenas, nustato saugojamus duomenis, jų saugojimo terminus bei kitų elektroninių laikmenų archyvavimo ir saugojimo procedūras.
 62. Sistemos operatorius, siekdamas užtikrinti sklandų Sistemos darbą, kontroliuoja, kaip Sistemos dalyviai vykdo šių Taisyklių nuostatas ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius vertybinių popierių apskaitą ir jų apyvartą.
 63. Sistemos dalyviams yra numatomos baudos ir (arba) veiklos apribojimai, įskaitant Sistemos dalyvio statuso panaikinimą Sistemos operatoriaus raštišku sprendimu, jei pastarieji nevykdo savo sutartinių įsipareigojimų ir (arba) pažeidžia šių Taisyklių nuostatas.

VII. SISTEMOS PASLAUGŲ ĮKAINIŲ NUSTATYMO PAGRINDAI

64. Sistemos paslaugų įkainiai, sistemos dalyvių stojamosios, metinės įmokos, kiti mokėjimai ir baudos nustatomi Sistemos operatoriaus instrukcijoje "Lietuvos centrinio vertybinių popierių Depozitoriumo įmokų nustatymo ir mokėjimo tvarka" ir sutartyse, sudaromose tarp Sistemos operatoriaus ir Sistemos dalyvių.

VIII. DUOMENŲ SAUGUMO IR AUTENTIŠKUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS

65. Dalyvių Nurodymų bei Sistemos pranešimų duomenų saugumas ir autentiškumas užtikrinamas mokėjimo sistemų veiklos taisyklėse bei Sistemos operatoriaus sutartyje su Sistemos dalyviu nustatyta tvarka.

IX. TAIKOMA TEISĖ

66. Dalyvių teisėms ir įsipareigojimams, atsirandantiems dėl dalyvavimo Sistemoje, taikoma Lietuvos Respublikos teisė.